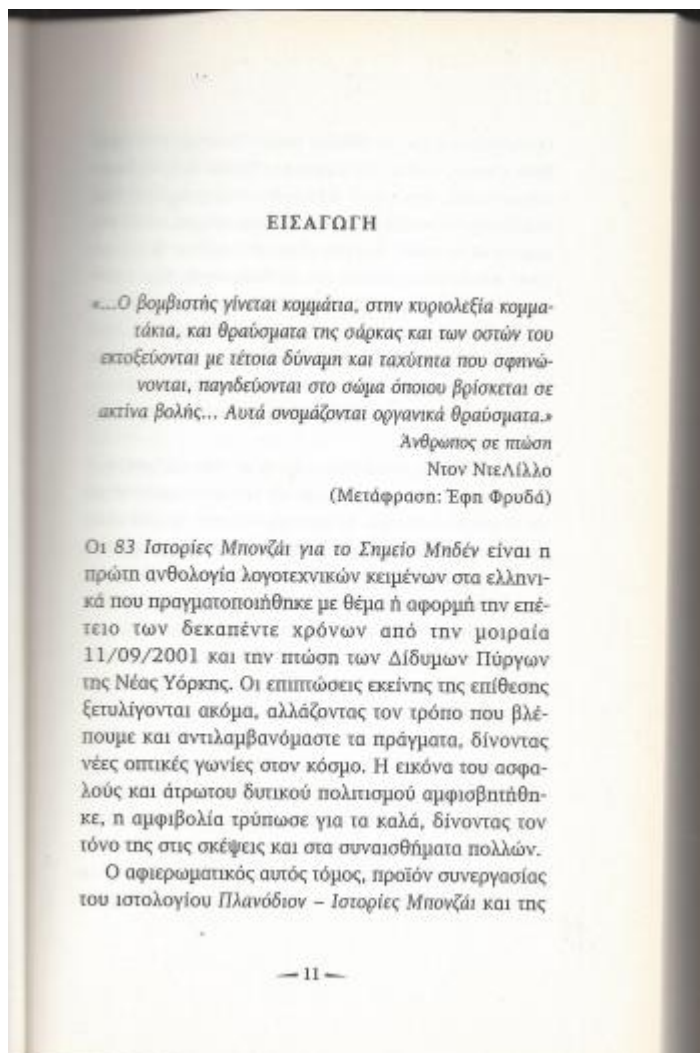

2017 "83 Ιστορίες Μπονζάι για το Σημείο Μηδέν", Ανθολογία (ανθολόγοι: Ηρώ Νικοπούλου, Βασ. Μανουσάκης, Ελ. Σταγκουράκη, εκδ. Μιχ. Σιδέρης)

επιθεώρησης για το βιβλίο *Books' Journal*, περιλαμβάνει, εκτός από τις μεταφράσεις ξένων διηγημάτων, συνεργασίες γνωστών Ελλήνων συγγραφέων που κλήθηκαν να λάβουν μέρος στο αφιέρωμα, αλλά και συμμετοχές νέων συγγραφέων και φίλων αναγνωστών του ιστολογίου και της επιθεώρησης, που κατόπιν πρόσκλησης υπέβαλαν μικροδιηγήματά τους και επιλέχθηκαν από κριτική επιτροπή. Η κριτική επιτροπή συγκροτήθηκε από τον Βασίλη Μανουσάκη, την Ηρώ Νικοπούλου και την Έλενα Σταγκουράκη. Το σύνολο των ελληνικών διηγημάτων του τόμου είναι πενήντα έξι.

Το ιστολόγιο *Πλανόδιον – Ιστορίες Μπονζάι* ασχολείται με αφοσίωση τα τελευταία έξι χρόνια αποκλειστικά με το μικρό διήγημα. Μένοντας, λοιπόν, πιστοί στην άποψη ότι πρόκειται για μια πολύ ενδιαφέρουσα και απαιτητική φόρμα που αξίζει τον κόπο να καλλιεργείται, ζητήσαμε από τους Έλληνες συγγραφείς να στείλουν συνεργασίες και συμμετοχές με ανώτατο όριο τις τριακόσιες λέξεις. Αυτό φυσικά δεν γινόταν να ισχύσει για τα διηγήματα που επιλέξαμε να μεταφράσουμε από άλλες γλώσσες.

Στόχος μας είναι να παρουσιάσουμε ένα καλό δείγμα και από την διεθνή μυθοπλαστική παραγωγή με αφορμή ή θέμα εμπνευσμένο από τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου, γι' αυτό επιλέξαμε και συμπεριλάβαμε διηγήματα, που μετέφρασαν ειδικά για τον αφιερωματικό αυτό τόμο συνεργάτες μεταφραστές, τα οποία δημοσιεύονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Η απαγή από την οποία αντλήσαμε τα περισσότερα από τα αγγλικά κείμενα –μεταξύ των οποίων του σημαντικού συγγραφέα και σκηνοθέτη Ντάρρεν Αρονόφски, του Πίτερ Κάρεν, της Τζόις Κάρολ Ουίτς– είναι η αμερικανική ανθολογία με τίτλο *110 Stories New York Writes after September 11* με επιμέλεια του Ulrich Baer, που εκδόθηκε το 2002 από το New York University Press. Επίσης έχουμε συμπεριλάβει κάποια από τα διηγήματα που είχε δημοσιεύσει η εφημερίδα Guardian στα δεκάχρονα της επίθεσης, το 2011. Η μεταφραστική παλέτα του αφιερώματος πέραν της αγγλικής γλώσσας είναι εμπλουτισμένη με ένα εκτενές διήγημα του σημαντικού Ρώσου συγγραφέα Βλαντιμίρ Βλαντιμέλι, με ένα του γνωστού πολυμεταφρασμένου σύγχρονου Βουλγάρου συγγραφέα Γκεόργκι Γκοσποντίνοφ, μεταφρασμένο από τον συνεργάτη μας Σπύρο Παππά –που είχε και την αρχική ιδέα για το σχετικό αφιέρωμα–, καθώς και με έξι ισπανόφωνα διηγήματα (από Ισπανία, Μαρόκο, Αργεντινή, Μεξικό και Πουέρτο Ρίκο), που κάνουν την πρώτη τους εμφάνιση στον έντυπο κόσμο με τον τόμο αυτό.

Αυτή η συναγωγή διηγημάτων από διαφορετικές χώρες και γλώσσες μας δίνει αρκετά πλούσια εικόνα για τον αντίκτυπο που είχε διεθνώς το καθοριστικό γεγονός της 11ης Σεπτεμβρίου. Αναμφισβήτητα, σε κάθε θεματική συνάθροιση λογοτεχνικών κειμένων πάντα έχει ενδιαφέρον η ποικιλία των προσεγγίσεων καθώς και οι συγκλίσεις-συμπώσεις όπου και αν υπάρχουν. Παραδείγματος χάριν, στον παρόντα τόμο

ανθολογούνται διηγήματα που αξιοποίησαν έννοιες και όρους του σκακιού: ο Δημήτρης Καλοκύρης με το Ροκέ του –ειδική κίνηση στο σκάκι όπου συμμετέχουν ο βασιλιάς και ένας από τους δύο πύργους–, η Άννα Βερροιοπούλου με το Σαχ –ο βασιλιάς απειλείται άμεσα–, ο Αλέξανδρος Βαναργιώτης με τον όρο Γκαμπί –θυσιάζεις κάτι σημαντικό για να πετύχεις μακροπρόθεσμα Μπατ– ή αλλού, στα διηγήματα του Γιάννη Ευσταθιάδη και της Αγγελικής Στρατηγοπούλου όπου η έννοια της πτώσης στο κενό προσεγγίζεται με μουσικούς όρους. Ο Βασίλης Καραγιάννης και ο Δημήτρης Καλοκύρης, πάλι, επισημαίνουν την ειρωνική σύμπτωση του εορτασμού του Αγίου Διδύμου την ημέρα της πτώσης των Δίδυμων Πύργων! Ενώ τα διηγήματα της Μαρίας Κουγιουμτζή, της Ιωάννας Αρπατζή, και του Γιώργου Λυκοτραφίτη πιάνοντας την άλλη άκρη του νήματος και δίνοντας φωνή στον τρομοκράτη, φωτίζουν την απέναντι πλευρά. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει, στα διηγήματα του Νίκου Κατσαλίδα και του Νίκου Νικολάου-Χατζημικαήλ, ως συμβολικός τόπος, και το γραφικό εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου, που βρισκόταν στη βάση των Πύργων και καταστράφηκε ολοσχερώς. Η Αγγελική Σιδηρά, η Χρυσόξενη Προκοπάκη και ο Δημήτρης Τούλιος λειτουργώντας αντιστικτικά συνδέουν υπαρξιακά την πτώση των Διδύμων με τον τοκετό και τη νέα ζωή. Τέλος, ο Δημήτρης Φύσσας παραθέτει τις δύο εκ διαμέτρου αντίθετες εκδοχές του ίδιου γεγονότος ταυτόχρονα, επιλέγοντας να φανεί αυτό και ως εικόνα μέσω της διαμόρ-

φωσής του κειμένου του σε οριζόντια διάταξη και ωριζοντάς το στο πρώτο μέρος στη μέση.

Ο Ντον ΝτεΑίλλο στο βιβλίο του Άνθρωπος σε πώση -που εκδόθηκε το 2010 από το Βιβλιοπωλείον της Εστίας σε μετάφραση της Έφης Φρυδά-, και αποτελεί την πλέον συζητημένη μέχρι στιγμής σχετική συγγραφική κατάσταση, προσεγγίζει το θέμα μέσα από τον δι-αρκή υπαρξιακό και συναισθηματικό αναπροσδιορισμό των ηρώων του που μοιάζει να έχουν χάσει τα σαφή γνωστά τους περιγράμματα και επιχειρούν διαρκώς να ξαναταυτιστούν με αυτά. Ενδιαμέσως, όμως, εναλλάσσει τις ενδόμυχες σκέψεις ή τους διαλόγους των χαρακτήρων παρεμβάλλοντας κάθε τόσο σπαρ-κτικές περιγραφές όπως αυτή που φιλοξενούμε ως επιγραφή στην αρχή του παρόντος εισαγωγικού σπ-μειώματος, που λειτουργούν σαν ενισχυτές της χαμπ-λόφωνης αφήγησής του και σαν νέα φίλτρα αντίλη-ψης και θέασης του κόσμου. Η τρομακτική δύναμη της συγκεκριμένης περιγραφής είναι τέτοιας υφής που τε-λικά μετατρέπεται σε δύναμη μεταμορφωτική των συ-νειδήσεων που τη διαβάζουν.

Με παρόμοια πρόθεση και ελπίδα επιχειρήσαμε το ανά χείρας αφιέρωμα ελπίζοντας στη μεταμορφωτική του δράση. Όπως τα μικροσκοπικά «οργανικά θραύ-σματα» της σάρκας και των οστών του βομβιστή κατά τις εκρήξεις των τρομοκρατικών επιθέσεων σφηνώνο-νται, κάποτε για πάντα, στα σώματα όσων βρίσκονται σε ακτίνα βολής, συγχωνεύοντας δράστη και θύμα σε μια νέα έμβια μνήμη του τραγικού συμβάντος, έτσι και

τα μικροκείμενα του τόμου καθώς έρχονται να εναρμονωθούν με τον δραστικό τους τρόπο και λόγο στο σώμα της ίδιας της λογοτεχνίας, συναιρώντας ερέθισμα και απόκριση σε ένα, αξιώνουν την δική τους νέα και μοναδική κάθε φορά λογοτεχνική κατανόηση και μνήμη της μεγάλης ιστορικής τραγωδίας, που σκιάζει και θα σκιάζει τις μέρες μας.

Οι επιμελητές του τόμου
και μέλη της κριτικής επιτροπής:

Βασίλης Μανουσάκης,
Ηρώ Νικοπούλου,
Έλενα Σταγκουράκη